

20 | Αφιέρωμα |

Πέμπτη 20 Σεπτεμβρίου 2018
STAR press

★ Ο Έλληνας λογοτέχνης Γιώργος Σεφέρης

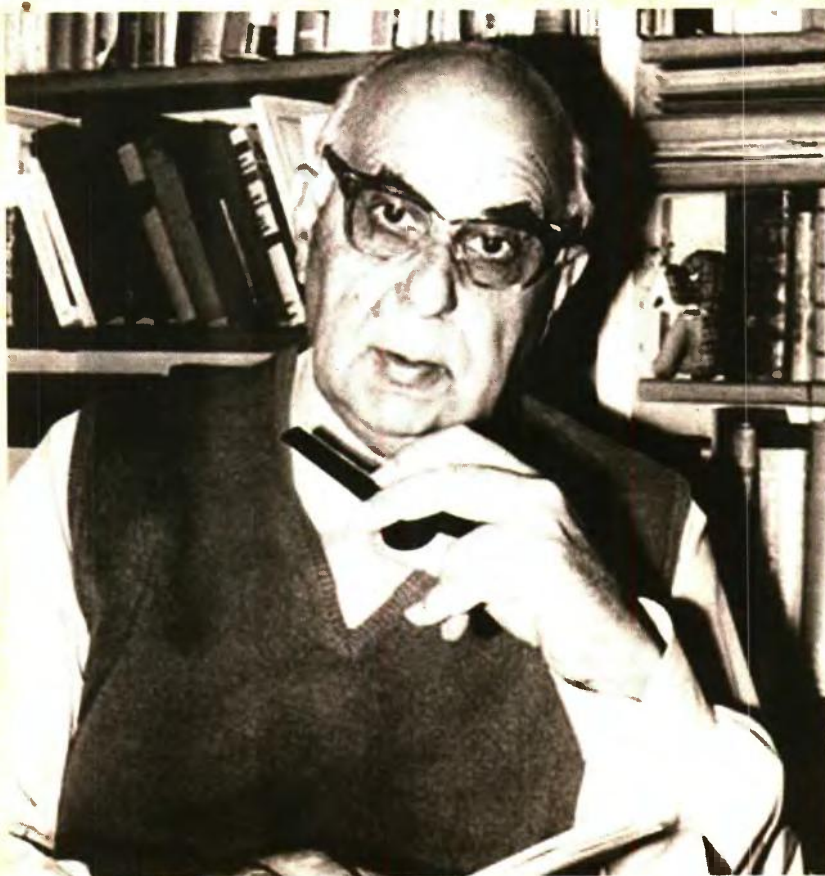
47 χρόνια από το θάνατο

Ήταν 20 Σεπτέμβρη όταν έφυγε από τη ζωή ο μεγάλος Έλληνας λογοτέχνης Γιώργος Σεφέρης. Ο νομπελίστας του 1963 ανήκε στη «γενιά του '30» ως ποιητής. Από την άλλη, τίμησε τη χώρα και ως διπλωμάτης, που ήταν η δουλειά από την οποία βιοποριζόταν. Θαυμαστής της Κύπρου και του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, ήταν και από τους πιο αμφισβητημένους νομπελίστες όλων των εποχών. Οι επικριτές του, όμως, βρήκαν όλες τις απαντήσεις στα έγγραφα που κυκλοφόρησαν το 2013.

Ο Γιώργος Σεφεριάδης, όπως ήταν το πραγματικό όνομα του λογοτέχνη, γεννήθηκε στις 29 Φεβρουαρίου 1900, στη Σμύρνη. Ήταν το μεγαλύτερο παιδί της οικογένεια του δικηγόρου Στυλιανού Σεφεριάδη. Ο πατέρας του Σεφέρη ήταν σημαντικός κοινωνικός παράγοντας της Σμύρνης και άνθρωπος με λογοτεχνικές ανησυχίες. Ξεκίνησε το σχολείο το 1906 στη Σμύρνη, αλλά το τελείωσε στην Αθήνα το 1918. Η οικογένεια είχε μετακομίσει εκεί για βιοποριστικούς λόγους από το 1914. Ξεκίνησε να σπουδάζει στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Σορβόνης. Από τη σχολή αποφοίτησε με διδακτορικό το 1924. Η παραμονή του στη Γαλλία τον διαμόρφωσε σημαντικά και ως λογοτέχνη, αφού το κίνημα του μοντερνισμού ήταν στην ακμή του εκείνη την περίοδο.

Γυρνώντας από τη Γαλλία, προσλήφθηκε στο υπουργείο Εσωτερικών. Αυτό ήταν και το έναυσμα για να ξεκινήσει μια λαμπρή καριέρα στο διπλωματικό σώμα. Η καριέρα του αυτή απογειώθηκε όταν έγινε πρεσβευτής της χώρας στη Μεγάλη Βρετανία το 1957. Στο Λονδίνο παρέμεινε ως και τη συνταξιοδότησή του, το 1962.

Η αλήθεια είναι πως όλη αυτήν την περίοδο ασχολούνταν και με τη

Μεταξύ 80 συγγραφέων και λογοτεχνών

λογοτεχνία και την ποίηση. Ο κόσμος της λογοτεχνίας τον έμαθε με το πρώτο έργο του το 1931, «Στροφή». Από την αρχή της κυκλοφορίας του υπήρξαν φανατικοί θαυμαστές, αλλά και επικριτές. Οι θαυμαστές του, όπως ο Γιώργος Θεοδοκάς, υποστήριζαν ότι η «Στροφή» εγκαινιάζει μια καινούργια εποχή για την ελληνική ποίηση, ενώ οι επικριτές του, όπως ο Άλκης Θρούλος και ο Τάκης Παπατσώνης, ισχυριστηκαν ότι η ποίηση του Σεφέρη είναι σκοτεινή και εγκεφαλική, χωρίς πραγματικό συναίσθημα. Βέβαια, πλέον αυτό το έργο έχει πάρει σπουδαίο συμβολικό χαρακτήρα, αφού θεωρείται πως έφερε το κίνημα του μοντερνισμού στη χώρα.

Η γνωριμία με τον Μίκη

Ο Σεφέρης, όπως και πολλοί άλ-

λοι λόγιοι, σύναψε σε ένα μικρό κafenείο των αδελφών Λουμίδη. Όπως ο ίδιος είχε πει σε φίλους του, απεχθάνονταν το φημισμένο και δημοφιλή καφενέ του «Zonar's». Εκεί γνώρισε και τον Μίκη Θεοδοράκη. Κάπως έτσι έγινε και η συνεργασία τους, στο πλαίσιο της μελοποίησης κάποιων ποιημάτων του. Με τον Μίκη συμφωνούσαν σε πολλά, κυρίως πολιτικά, ζητήματα. Εντούτοις, με την υλοποίηση αυτών των έργων γερφωθήκαν, ως ένα βαθμό, οι σχέσεις του με την Αριστερά, που τόσο πολύ αμφισβητούσε.

Σημαντικό είναι να προσθέσουμε πως ήταν γενικά ενεργός και επεββαίε στην πολιτική ζωή του τόπου. Θεωρείται ο πατέρας της πνευματικής αντίστασης μέσω της τέχνης της Λογοτεχνίας και όχι μόνο. Μάλιστα, την εποχή της επιτακίας θεω-

ρούνταν πνευματικός ηγέτης της Αντίστασης, αφού ο Σεφέρης μαζί με τον Τσίρκα ετοίμασαν μια εκτεταμένη δήλωση-καταγγελία της χούντας, για την προσπάθειά της να καπηλευθεί την επέτειο από τα 150 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης, τον Μάρτιο του 1971. Ενώ η πρόθεσή τους ήταν να υπογραφεί από έναν μικρό αριθμό διανοουμένων, υπέγραψαν τελικά 133 λογοτέχνες και καλλιτέχνες. Ήταν η πιο μαζική πνευματική εκδήλωση αντίστασης.

Όταν το 1955 είχε συμβεί το γεγονός με την Κύπρο, είχε δηλώσει τη διαπίστωση για «την ελλειπή ανεπάρκεια των αρχόντων μας». Γενικότερα, ο ίδιος είχε στενή σχέση με τη Μεγαλόνησο. Από το 1956 και ως το 1960 είχε ασχοληθεί ενεργά με το Κυπριακό, στο πλαίσιο της υπηρεσίας του.

Το θαυμασμό του για τους κατοίκους, αλλά και τη γλώσσα τους, είχε δείξει και σε μία άγνωστη συνέντευξη του. Ερωτώμενος για την Κύπρο, την περίοδο των γεγονότων στο νησί, απάντησε: «Η γλώσσα σας μ' αρέσει. Έχετε κάτι λέξεις θαυμάσιες, όπως το "συντόμι". Το "συντόμι". Τι όμορφη λέξη! Κι ύστερα το "καντούνι", ο "μονόδρομος", λέξη που την πρωτάκουσα όταν ήρθα στο νησί και που τώρα γενικεύθηκε και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Κι ύστερα ο αγρότης σας είναι τόσο απλός, τόσο σοφός».

Η μεγάλη στιγμή του Νόμπελ

Το 1963 ήρθε το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Ο ανταγωνισμός ήταν τεράστιος. Ανάμεσα σε 80 συγγραφείς και λογοτέχνες, κατάφερε εκείνος να πάρει το Νόμπελ της Χρονιάς,

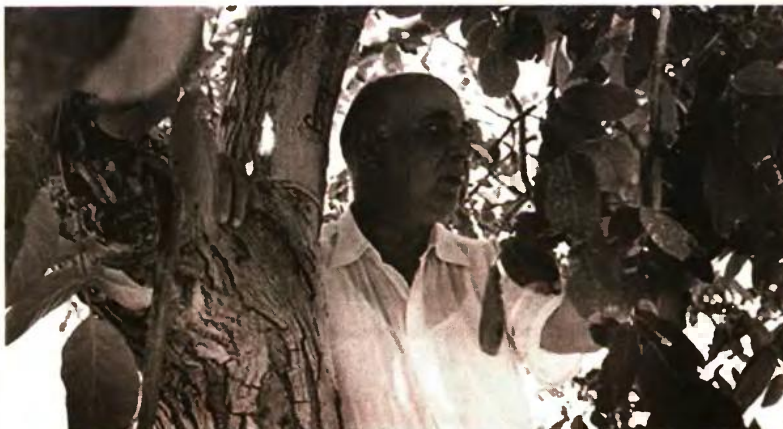
του μεγάλου νομπελίστα

ο Σεφέρης κέρδισε το Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1963

Η «μούσα» και σύντροφος του επί 35 χρόνια ήταν η Μαρώ Σεφέρη

Στους τελευταίους που είχαν απομείνει για την τελική απόφαση ήταν ο Μπέκετ και ο Νερούδα. Όμως, ο Σεφέρης κατάφερε να διακριθεί. Εκείνη την περίοδο, οι υποστηρικτές των άλλων δύο συγγραφέων, προσπαθώντας να υποβαθμίσουν το γεγονός και την τιμή, θεώρησαν πως το βραβείο δόθηκε διά της ατύχου απαγωγής. Δηλαδή, ότι επειδή θεώρησαν τον Μπέκετ κομμουνιστή και τον Νερούδα προκλητικό, αυτός που προκρίθηκε ήταν ο Σεφέρης. **Από την άλλη, το 2013, σε έγγραφα που κοινοποιήθηκαν, φαίνεται πως ο Έλληνας Λογοτέχνης είχε ήδη τον σεβασμό όλων και πριν από τη βράβευση, καθώς ήταν άλλες 2 φορές υποψήφιος, το 1955 και το 1961, όπου «έχασε» από τον Τ.Σ. Έλιοτ.** Τον Σεπτέμβριο του 1971 έφυγε

από τη ζωή. Ο κόσμος σοκαρίστηκε και το πλήθος κόσμου που μαζεύτηκε στην κηδεία του επιβεβαιώνει πόσο λαοφιλής ήταν. Την ημέρα εκείνη ο Μάνος Λοιζος έκανε μια γενναία εκδήλωση στη μνήμη του μεγάλου λογοτέχνη. Ήταν η μέρα της κηδείας και κάποια παιδιά είχαν μαζευτεί και τραγουδούσαν και συζητούσαν για το πόσος κόσμος ήταν στην κηδεία ενός στην Αθήνα. Εκείνη τη στιγμή, περνούσε ο Λοιζος από εκεί και είπε στα παιδιά: «Παιδιά, για να τιμήσουμε σήμερα αυτόν τον Έλληνα που έφυγε, ας τραγουδήσουμε κι εμείς ένα κομμάτι του Μίκη». Τη στιγμή, που αυτή η περιέργη χορωδία τραγουδούσε «στο περιγιάλι το κρυφό», περνούσαν δύο αστυνομικοί και ρώτησαν: «Τι κάνετε εδώ;», με τον Λοιζο να αποκρίνεται: «Αποκαιρετούμε έναν,

που «έφυγε» σήμερα». «Πέθανε;», ρώτησαν. «Συγγενής σας ήταν;», συνέχισαν και ο Λοιζος απάντησε: «Ήταν Έλληνας, να σας πω και το όνομά του; Γιώργος Σεφέρης, τον γνωρίζετε;».

Η «μούσα» του

Η «μούσα» και σύντροφος επί 35 χρόνια του Γιώργου Σεφέρη ήταν η Μαρώ Σεφέρη, η οποία «έφυγε» πλήρως ημερών, στα 102 χρόνια της, το 2000. Η Μαρώ Σεφέρη, πνευματική κληρονόμος του ποιητή, έκανε ό,τι μπορούσε για να τον κρατήσει ζωντανό, αφότου εκείνος «έφυγε». Η «μούσα» του χάρισε στη «Βικελαία» δημοτική βιβλιοθήκη του Ηρακλείου τη βιβλιοθήκη του ποιητή, το αρχείο του στη «Γεννάδειο» Βιβλιοθήκη και τις φωτογραφίες του στο **Μορφωτικό**

Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης και βέβαια, εξέδωσε τα ανέκδοτα ποιήματα του Γ. Σεφέρη, αλλά και την αλληλογραφία τους (ο πρώτος τόμος εκδόθηκε το 1989 σε επιμέλεια Μιχάλη Κοπιδάκη, ενώ ο δεύτερος, 1944-1959, που επιμελείται η Μαρία Στασινοπούλου, παραμένει ακόμη ανέκδοτος). Η αλληλογραφία τους αποτυπώνει τη βαθύτατη επικοινωνία τους.

Η Μαρίκα (Ζάννου πατρώνυμο) Λόντου γεννήθηκε στην Αθήνα από Γαλλίδα μητέρα, η οποία πέθανε στη γέννα. Την μεγάλωσε η γιαγιά της στη Γαλλία μέχρι τα 12 χρόνια της, οπότε και ο πατέρας της την έφερε στην Ελλάδα. Ήταν μια όμορφη και γοητευτική κυρία της καλής κοινωνίας των Αθηνών, με έντονη προσωπικότητα. Ήταν παντρεμένη με τον Ανδρέα

Λόντο και είχαν δύο κόρες. Η γνωριμία (αρχές του 1936) της 38χρονης Μαρίκας Λόντου με τον κατά δύο χρόνια μικρότερό της, Γιώργο Σεφέρη, ποιητή, αλλά και διπλωμάτη (υπηρετούσε στην Α' Διεθνή Συνέλευση Πολιτικών Υποθέσεων του υπουργείου Εξωτερικών), ήταν μοιραία και ο έρωτάς τους συγκλόνησε την κοσμική και την πνευματική Αθήνα. Παρά τις αντιδράσεις των δύο οικογενειών, η ερωτική σχέση τους κράτησε γερά. Ο άντρας της, μάλιστα, την απείλησε ότι δεν θα ξαναέβλεπε τις κόρες της. Τέσσερις μέρες μετά τη γερμανική εισβολή, στις 10/4/1941, παντρεύτηκαν και τον ακολούθησε στην Κρήτη και μετά στην Αλεξάνδρεια. Αργότερα, τα παιδιά της έγιναν από τα πιο αγαπημένα πρόσωπα του ποιητή.